

حوض کوثر چیست و کجا قرار دارد؟

آنچه از مجموع این روایات برداشت و تفسیر می‌شود، آن است که در عالم قیامت، کسانی که اهل بهشت هستند، به دست ولایت، از آب آن حوض مطهر می‌نوشند و مورد شفاعت واقع می‌گردند و ساقی آن حوض، امیرالمؤمنین علیه السلام است.

آنچه از مجموع این روایات برداشت و تفسیر می‌شود، آن است که در عالم قیامت، کسانی که اهل بهشت هستند، به دست ولایت، از آب آن حوض مطهر می‌نوشند و مورد شفاعت واقع می‌گردند و ساقی آن حوض، امیرالمؤمنین علیه السلام است. این حوض بنابر آنچه در روایت نبی مکرم خطاب به امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است، تحت عرش الهی جاری است و توصیفات خاصه ای دارد که پیامبر مکرم صل الله علیه وآله بیان فرموده اند. آنچه در ذیل می‌خوانید بخشی ازپرسش ها و پاسخ های آیت الله مظاهری در خصوص حضرت صدیقه طاهره سلام الله علیها است که در کتاب «اندیشه های ناب» به چاپ رسیده است.

روایات متعددی در خصوص حوض کوثر ذکر شده است. [2] این حوض بنابر آنچه در روایت نبی مکرم صل الله علیه وآله خطاب به امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است، تحت عرش الهی جاری است و توصیفات خاصه ای دارد که پیامبر مکرم بیان فرموده و سپس می‌فرمایند: «یا علی! إِنَّ هَذَا النَّهْرَ لِي وَ لَكَ وَ لِمُحَبِّكَ مِنْ بَعْدِي»؛ [3] آنچه از مجموع این روایات به خوبی برداشت و تفسیر می‌شود، آن است که در عالم قیامت، کسانی که اهل بهشت هستند، به دست ولایت، از آب آن حوض مطهر می‌نوشند و مورد شفاعت واقع می‌گردند و ساقی آن حوض، امیرالمؤمنین علیه السلام است و حکمت این مسأله آن است که اهل بهشت به وسیله ولایت که هدایت تکوینی در دست اوست و واسطه فیض بین خدا و مخلوق است، به بهشت می‌روند و بدون شفاعت آن بزرگان و بدون راهنمایی و هدایت یافتن از مقام ولایت، ورود در بهشت که همان مراتب قرب الهی است، ممکن نخواهد بود و چنانکه در پاسخ سؤال قبلی گفته شد، حقیقت کوثر، وجود مقدس حضرت زهرا سلام الله علیها است که تطهیر و تزکیه اهل بهشت، مرهون آن وجود طاهره مطهره است.

رابطه حضرت زهرا سلام الله علیها با شب قدر چیست؟ و اینکه می‌فرمایند: «کسی که فاطمه را درک کرد، شب قدر را درک می‌کند» به چه معنا است؟

این گونه روایات [4] که در موارد دیگری هم وارد شده نظیر آنکه فرموده اند: شب نیمه شعبان، شب قدر است، [5] به این معناست که شب قدر معهود [6] که در ماه مبارک رمضان واقع گردیده، موجب تقرب بندگان به خدای تعالی است و هرکس در آن شب، برای تقرب به خداوند سبحان تلاش کند، به درجات قرب او دست خواهد یافت. همچنین متابعت از حضرت زهرا سلام الله علیها یا عبادت در شب نیمه شعبان، مثل شب قدر، موجب عنایت خاص الهی و مایه قرب او به خداوند تعالی است. چرا نام حضرت مریم در قرآن آمده، ولی نام حضرت فاطمه سلام الله علیها در قرآن نیامده است؟

اولاً صرف آمدن اسم یک شخص در قرآن کریم، فضیلتی نیست؛ زیرا در قرآن اسم ناصالحان و ناپاکان نیز آمده است مثل شیطان، فرعون، قارون، ابولهب و نظایر آن، و همچنین نام همه انبیاء و اولیاء الهی هم در قرآن کریم ذکر نشده و فقط نام تعدادی از انبیاء در قرآن شریف آمده است.

ثانیاً از نظر ادبی، در برخی مواقع، نام کسی یا مطلبی را ذکر کردن به شکل کنایه، رساتر و بهتر است، از این جهت نام مبارک امیرالمؤمنین علی علیه السلام نیز در قرآن کریم تصریح نشده، ولی با کنایه به طور مکرر و متعدد از آن حضرت و مقام ولایت و امامت آن بزرگوار و جانشینان و فرزندانسان ذکر و یاد شده است. [7] نام مبارک حضرت زهرا سلام الله علیها هم در قرآن کریم با عناوینی ذکر شده است، از جمله: «کوثر» که در عالم ملکوت، تجلی حق تعالی است و در عالم ناسوت فاطمه زهرا سلام الله علیها است و در عالم لاهوت، آن حوض معهود است که بهشتیان باید از آن بنوشند تا لیاقت بهشت را پیدا کنند و هر کس از آن، جرعه ای بیاشامد، انسان کامل می‌گردد؛ و از جمله «کلمه الله» در آیه: فَتَلْقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ کَلِمَاتٍ... [8] که منظور، انوار عترت طاهره است [9] که بارزترین مصداق اسماء الهی هستند و در میان آنان، نور حضرت زهرا از درخشندگی ویژه ای برخوردار است. و این گونه ذکرکردن کنایی، هم از نظر فصاحت و بلاغت ادبی و حتی از جهات سیاسی و اجتماعی، بهتر است. و در این جهت، مطالب دیگری هست که در این مختصر نمی‌گنجد.

پی نوشت ها:

[1]. بحارالانوار، ج 8، صص 29-16، باب 20- صفة الحوض و ساقیه صلوات الله علیه.

[2]. بحارالانوار، ج 8، صص 29-16، باب 20- صفة الحوض و ساقیه صلوات الله علیه.

[3]. [ای علی! همانا این حوض برای من، تو و دوستان تو بعد از من است]. بحارالانوار، ج 8، ص 18 به نقل از أمالی المفید، ص 294: «عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ قَالَ لَمَّا نَزَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ إِنَّا أُعْطِينَاكَ الْكَوْثَرَ قَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ مَا هُوَ الْكَوْثَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ نَهْرٌ أَكْرَمَنِي اللَّهُ بِهِ. قَالَ عَلِيُّ بْنُ هَذَا النَّهْرِ شَرِيفٌ فَانْعَمْنَا لَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ نَعَمْ يَا عَلِيُّ الْكَوْثَرُ نَهْرٌ يَجْرِي تَحْتَ عَرْشِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَاءُهُ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ وَ أَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ وَ أَلْيَنُ مِنَ الرُّبْدِ حَصَاوُهُ الرُّبْدُ وَ الْيَاقُوتُ وَ الْمَرْجَانُ حَشِيشُهُ الرِّعْقَرَانُ ثَرَابُهُ الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ قَوَاعِدُهُ تَحْتَ عَرْشِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ يَدَهُ عَلَى جَنْبِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَالَ يَا عَلِيُّ إِنَّ هَذَا النَّهْرَ

لِي وَ لَكَ وَ لِمُحْيِيكَ مِنْ بَعْدِي.»

[4]. تفسیر فرات الکوفی، ص 581: «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ قَالَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، اللَّيْلَةُ فَاطِمَةُ وَ الْقَدْرُ اللَّهُ فَمَنْ عَرَفَ فَاطِمَةَ حَقَّ مَعْرِفَتِهَا فَقَدْ أَذْرَكَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ.»

[5]. وسائل الشیعة، ج 8، ص 106: «وَ إِنَّمَا اللَّيْلَةُ الَّتِي جَعَلَهَا اللَّهُ لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يِلَازًا مَا جَعَلَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ لِتَيْبَتَا - شب نیمه شعبان، شبی است که خداوند آن را برای ما اهل بیت، به ازای شب قدر برای پیامبر اکرم قرار داده است.»

[6]. حقیقی و وعده داده شده.

[7]. بعضی از این آیات عبارتند از: بقره / 207؛ آل عمران / 61؛ مائده / 55؛ هود / 17؛ رعد / 43؛ احزاب / 33 و جهت آگاهی بیشتر در مورد آیاتی که در رابطه با حضرت زهرا در قرآن شریف وجود دارد، و نیز ملاحظه روایات وارده در ذیل هر آیه، رک: بحارالانوار، ج 23، صص 167-392 ؛ ج 24، صص 1-402 ؛ ج 35، صص 183-436؛ عوالم، ج 11، صص 97-116 ؛ الموسوعة الكبرى عن فاطمة الزهراء ج 22، صص 7-168 ؛ مظهر حق، صص 101-31.

[8]. بقره / 37: «سپس آدم از پروردگارش کلماتی را دریافت نمود.»

[9]. الخصال، ج 1، ص 270: «سَأَلْتُ النَّبِيَّ عَنِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَلَقَّاها آدَمُ مِنْ رَبِّهِ فَتَابَ عَلَيْهِ قَالَ: سَأَلَهُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ إِلَّا ثُبَّتَ عَلَى فَتَابَ عَلَيْهِ - ابن عباس از پیامبر اکرم از کلماتی که آنها را آدم از پروردگار آموخت و در نتیجه پروردگار توبه او را پذیرفت، پرسیدم. آن حضرت فرمودند: آن کلمات محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین بودند که چون آدم نام آنان را بر زبان آورد، خداوند توبه او را پذیرفت.» رک: الدر المنثور، ج 1، ص 147.(تسنیم)